

ОРГАНІЗАЦІЯ ЦЕНТРАЛІЗОВАНОГО ПЛЕМІННОГО ОБЛІКУ У ВІТЧИЗНЯНОМУ КОНЯРСТВІ

І.В.Ткачова

Інститут тваринництва УААН

Стаття присвячена питанням організації в Україні централізованого племінного обліку у конярстві. Розглянуто створену інформаційну систему в конярстві

конярство, централізований племінний облік, організація, інформаційна система, науковий центр по конярству

Розвиток кіннозаводства неможливий без систематичного контролю якості племінного матеріалу та централізованого ведення племінного обліку. Технологія племінного обліку передбачає безпосередній зв'язок з селекційним процесом, з обов'язковим визначенням правил розведення, умов удосконалення існуючих порід, створення селекційних досягнень та повної оцінки якості порід.

У країнах з розвиненим конярством племінний облік є централізованим. Це передбачає концентрацію інформації в одній відповідальній організації, або науковій установі, забезпечує безперебійне отримання матеріалів з племзаводів, репродукторів та від приватних власників коней для формування банку даних, видачі племінної документації, паспортів та сертифікатів, систематичної обробки матеріалів та їх видання у відкритому друці. Перехід від традиційних форм племінного обліку до єдиної системи централізованого збору, обробки даних про коней та обміну племінною інформацією у кіннозаводстві забезпечує ретельний контроль ведення галузі та роботи з породами.

В Україні на сьогодні централізований племінний облік практично відсутній. Різні форми власності, різна підпорядкованість племінних господарств є перепорою для регулярного отримання інформації. Тому систематичний контроль галузі є дуже складним процесом. У результаті неорганізованої роботи різних підрозділів Мінагрополітики, племінна робота з основними заводськими породами ведеться на незадовільному рівні, що викликає негативні наслідки – зниження племінної цінності поголів'я, невисокі показники роботоздатності, проблеми зовнішнього ринку.

При вирішенні питань організації централізованого племінного обліку в Україні потрібно визначити установу, яка була б спроможною на високому науковому рівні з використанням сучасних інформаційних технологій побудувати систему контролю галузі, як це є в Росії, де єдиною організацією обліку у конярстві є Інститут конярства, або у Франції, Великобританії, Німеччині та інших Європейських країнах, де також є центральна відповідальна організація і це, як правило, – наукова установа.

В Україні такою організацією повинен бути Інститут тваринництва Української академії аграрних наук, який має достатній штат фахівців з коняр-

ства, значні надбання, необхідне обладнання і досвід роботи.

Інститутом вже розпочато роботу щодо створення системи племінного обліку. Проведено докладне вивчення існуючих в Україні і за кордоном форм племінного обліку, ці документи були доопрацьовані в плані доцільності та зручності використання, на підставі чого виготовлено експериментальні зразки уніфікованих форм племінного обліку і положення про їх використання.

Також розпочата розробка комп'ютеризованої системи племінного обліку в племінному, призовому та ваговозному конярстві. Проведено огляд існуючих систем племінного обліку у країнах з розвиненим конярством, де створено єдину систему централізованого племінного обліку, якої дотримуються на міждержавному рівні і діють високорозвинені комп'ютерні технології.

Так, англійська система "АН" включає відомості про коней арабської та чистокровної верхової порід, дозволяє публікувати дані про коней у формі племінних документів, готувати статистичні та інші інформаційні матеріали. Ця система є надмірно централізованою і це ускладнює доступ до інформації через периферійні комп'ютери.

Більш універсальною є інформаційна система S.I.R.E. (Франція), в якій зберігається, опрацьовується та постійно поповнюється інформація більш ніж про мільйон коней, що належать до 33 порід, в ній задіяні всі власники коней, включаючи приватних. Вона дає вичерпні консультації про коней, їх походження і потомство, результати заводського використання жеребців і маток, результати імуногенетичного маркування коней, їх бігові та скакові досягнення, іншу інформацію.

У ряді країн Європи і Північної Африки діє спеціально розроблена для малих об'ємів інформації по конярству версія системи S.I.R.E., яка називається "Minisire". Незважаючи на відносно малий об'єм поголів'я, ця система - універсальна і спроможна на виході представляти інформацію у формі індивідуальної племінної документації і державних племінних книг, а також різноманітні довідкові матеріали.

Досить цікавою є інформаційно-пошукова система "Vsekon", розроблена Національним інститутом конярства Чехії. У цій системі крім традиційних знаків інформації пристосовані також і графічні зображення, фотографії, малюнки. Це дозволяє отримувати вичерпну за змістом і візуальну характеристику коней.

У Росії в Інституті конярства створено багатофункціональну, більш зручну й ефективну, ніж означені вище, інформаційно-пошукову систему "Коні". Вона сумісна зі світовими конярськими операційними системами, дає можливість проводити глибокі генетичні дослідження на великих масивах коней за оригінальними методиками статистично-генетичного аналізу і виготовляти всі необхідні документи для ведення племінного обліку.

В Інституті тваринництва накопичено матеріал для створення комп'ютерного банку даних по двох вітчизняних породах коней – українській верховій та новоолександрівській ваговозній. Сформовано структуру управління базою даних, на основі розроблених форм племінного обліку визначено показники, що найбільше характеризують селекційні ознаки коня. Вихідну форму (рис.1) створено за типом індивідуальної картки жеребця або кобили.

		Номер ГПК		АРХІТЕКТОР				Тавро		
		176								
Вор.		20.03.93		Деркульський к/з						
Кінний завод				Деркульський к/з						
Проміри		167	167	196	21,5	Бонітування	8,9,9,7,-	еліта,2000		
Випробування										
1999-2000рр.-5 стартів по конкуру, Спартакіади, Чемпіонати і Кубок України										
Походження										
133 Хазават				5 Залог				ч/в Гугенот		
								76 Зв'язочка		
				544 Хризантема				6 Збірник		
								193 Хохлатка		
1046 Актриса				54 Інбар				2 Беспечний		
								87 Інфра II		
				271 Археологія				Ч/в 3109 Халіф		
								9 Алушта		
Племінне використання										
Рік		Де використовувався				Покрито кобил		Зажеребіло кобил		Отримано лошат
1999		Деркульський к/з				12		11		6
2000										
// //										
2006										
2007										
2008										
Вибув										

Рис. 1. Фрагмент бази даних
(вихідна форма у вигляді картки племінного жеребця - № 1-К)

Інформаційна система племінного обліку складається з таблиць, заповнених даними. Базу даних створено в форматі mdb, що дає можливість їх використовувати і опрацьовувати широким спектром розповсюджених технічних засобів, таких як Word, Excel і т.ін. Розроблена інформаційна система зручна тим, що в ній існує засіб для автоматичного виконання операції нормалізації, що дозволяє оптимально раціонально проектувати базу даних. Дані організовані таким чином, щоб в разі їх редагування, кожне виправлення або доповнення робилось лише в одному місці, інакше кажучи, працює принцип модульності.

Система поєднує відомості з різних джерел в одній базі даних. Створені форми, запити і звіти дають можливість швидко і ефективно поновлювати дані, отримувати пошук потрібних матеріалів, аналізувати їх, друкувати у різному вигляді – звіти, таблиці, розрахунки, діаграми.

Розроблена система, при введенні в неї певної цілісної групи, вже може давати результати. Так, на рисунку 2, синтезованому з матеріалів закінченої на 2001 рік бази даних “Жеребці”, до якої внесені жеребці-плідники української верхової породи з 1977 року народження, які використовуються (n=55), представлено відсотковий розподіл жеребців-плідників української верхової породи у кінзаводах, племрепродукторах та приватних коневласників України.

Система не складна в керуванні, вона передбачає забезпечення прикладними програмами кінних заводів, репродукторів і приватних власників для формування і роботи у первинних базах даних в сумісному режимі з програмним пакетом центральної бази даних Інституту тваринництва УААН.

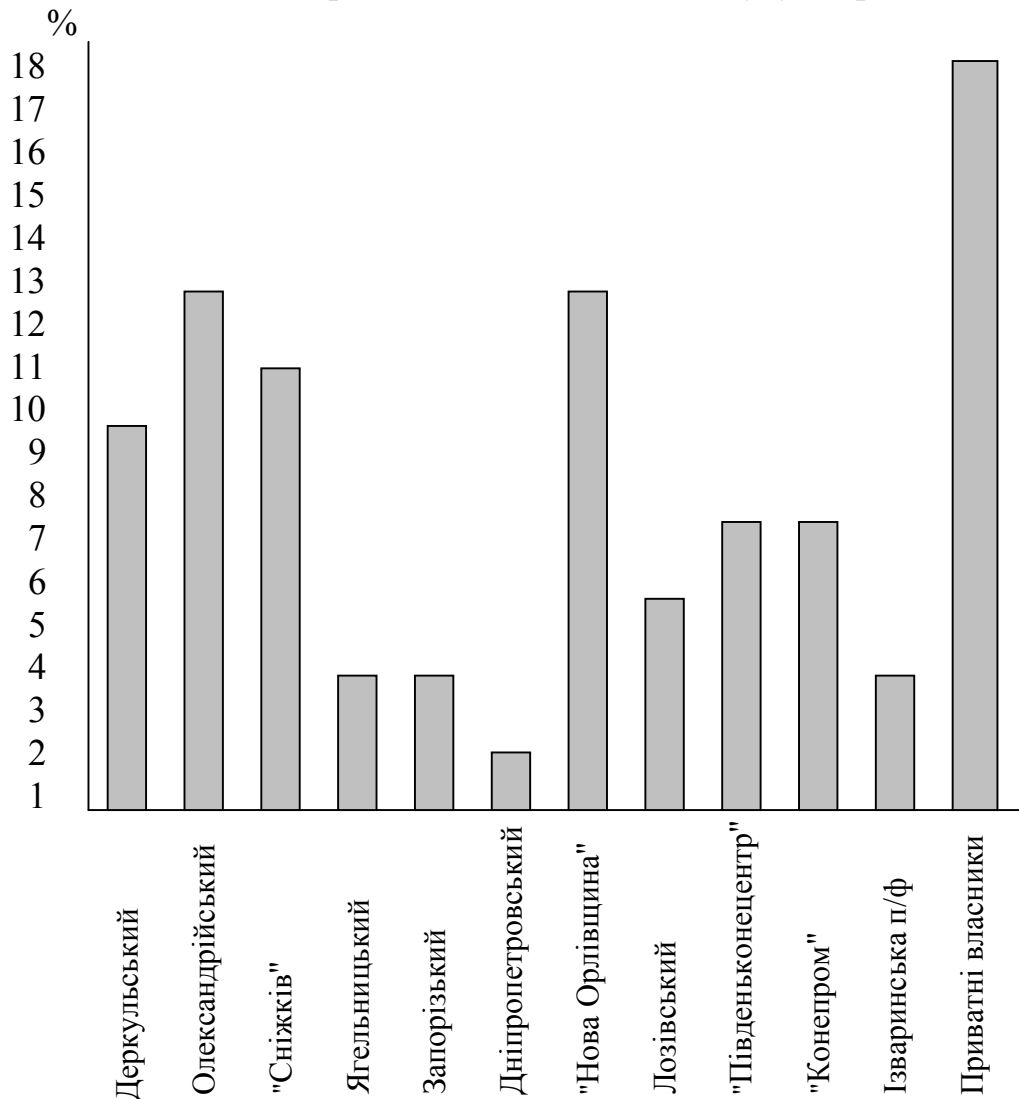

Рис. 2. Розподіл жеребців-плідників української верхової породи по кінних заводах України

Інформаційний банк є дуже важливою складовою частиною системи племінного обліку, але без організації централізованої системи обліку вона не буде мати значення.

Централізація племінного обліку стане можливою, якщо будуть виконані наступні вимоги:

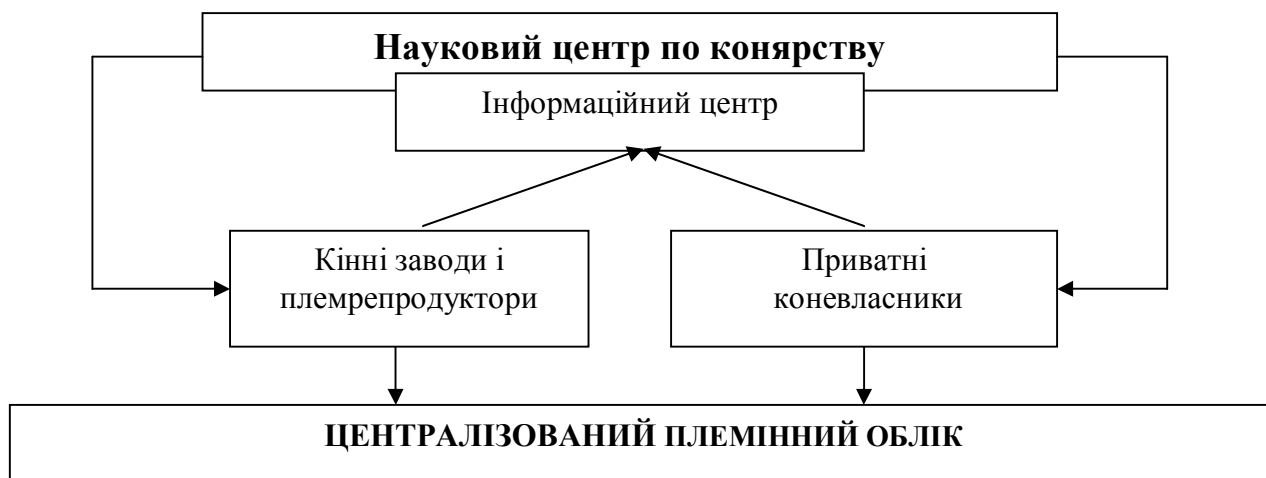
- підпорядкування племінної роботи підприємств по розведенню коней (як державних так і приватних) одній відповідальній організації, спроможній вести науково-обґрунтований облік племінного матеріалу;
- надання відповідальній організації статусу головного підприємства (наукового центру) по конярству і повноважень контролю та координації племінної роботи;

- якісне ведення і своєчасне подання інформаційних матеріалів первинного племінного обліку племпідприємствам;
- виконання вимог і рекомендацій відповідальної організації щодо ведення племінної роботи у конярстві;
- контроль руху цінного племінного поголів'я на внутрішньому та зовнішньому ринках.

При виконанні цих вимог система централізованого племінного обліку діє наступним чином:

- у кінних заводах та племінних конефермах обов'язково заповнюються первинні племінні документи на коней;
- весь об'єм інформації, що міститься у первинній племінній документації, протягом року передається до центральної бази даних наукового центру по конярству, де переноситься до картотеки універсальної форми і електронного банку даних;
- інформація опрацьовується, систематизується, аналізується, узагальнюється та публікується у вигляді спеціальних видань (державні племінні книги заводських порід коней, доповнення до них та реєстри молодняку, результати плодової діяльності кобил, каталоги жеребців-плідників, результати оцінки жеребців-плідників за якістю потомства, каталоги охоронних кличок, інші видання). Після ретельного аналізу отриманих даних будуть видаватись рекомендації господарствам щодо покращення племінної роботи з породами;
- вказані видання є посібником для конезаводів, племрепродукторів, приватних коневласників при організації селекційного процесу в породах, формуванні політики в галузі;
- інформація, що накопичується в науковому центрі по конярству, є банком даних для централізованого племінного обліку, інформаційного забезпечення конярства, дослідницьких розробок з проблем конярства;

Таким чином, з'являється нескладна упорядкована схема централізованого племінного обліку у конярстві:

Стаття посвячена вопросам организации в Украине централизованного племенного учета в коневодстве. Рассмотрена созданная информационная система

The article dedicates of centralized breeding recording management in Ukrainian horsebreed. To create of information system.